

Νίκος καὶ ἡ Βάσω, μὴ βλέποντες ἑαυτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ, κατῴρθωσαν νὰ φύγωσι καὶ διεπεραιώθησαν εἰς Λευκάδα. Ὅπως συγχωρήσῃ ὁ Κώστας τὸ ἀμάρτημα, ἢ μᾶλλον τὸ ἀτύχημα, τῆς θυγατρὸς του, ἐδέησε νὰ μεταβιβασθῶσι πρὸς αὐτὸν αἱ ὑστάται παραγγελίαι τοῦ Χρήστου Μηλιόνη, δι' ὧν ἐγίνετο ἐγγυητὴς ὑπὲρ τῆς ἀναδεκτῆς του. Ὁ δὲ Νίκος οὐδεμιᾶς παρακελεύσεως ἀνάγκην εἶχεν ἵνα συγχωρήσῃ. Μετὰ ἕξ μῆνας λήξαντος τοῦ πένθους, ὅπερ ἔφερεν ἡ νεᾶνις διὰ τὸν νοννόν της, ἐτελέσθη ἐν Λευκάδι ὁ γάμος.

Τὴν αὐτὴν συγκατάβασιν ὅμως δὲν ἔδειξε καὶ ὁ ἀπαγωγεὺς τῆς Βάσως πρὸς τὴν μαύρην, τὴν δύσμοιρον Φατμάν. Χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ τί ἔπαιε, κατεβιδάσθη ζῶσα εἰς βαθὺ φρέαρ, καὶ ἐκεῖ εὗρε σκληρὸν τὸν θάνατον μετ' ὀλίγον χρόνον καὶ αὐτὸς ὁ Καλὴλ ἀγᾶς ἐδολοφονήθη ὑφ' ἐνὸς τῶν ὁμοθησίων του.

Ἐκ τῶν συντρόφων τοῦ Μηλιόνη, οἱ πλεῖστοι ἠκολούθησαν μετὰ τὸν θάνατόν του τοὺς Τσεκουραίους, καὶ διέπρεψαν εἰς πολλὰς συμπλοκάς. Ὁ γέρον Τοπτσῆς ἐκὼν παρητήθη τὴν ἀρχηγίαν, ὁμοίως καὶ ὁ Πευκόρραχος, ἐκεῖνος μὲν ὡς λίαν πρεσβύτης, οὗτος δὲ ὡς ἄγαν δυσκίνητος.

Περὶ τοῦ Καμπόσου οὐδὲ λέξις ποτὲ ἠκούσθη, οὐδ' ἔμαθέ τις τί ἀπέγεινε.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Η ΚΕΡΚΥΡΑ ΕΝ ΕΤΕΙ 1836

Συνέχεια· ἴδε προηγούμεν. φύλλον.

Πλὴν τοῦ Ἀνδρέου Μουστοξιδου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Ἀσωπίου, τῶν κορυφαίων τῆς Κερκύρας φιλολόγων, ἐγνώρισα καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν ἀκαδημαϊκῶν πολιτῶν. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἐνταῦθα σπουδαζόντων ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἰόνιον πολιτείαν, οἱ δὲ λοιποὶ ὀλίγοι κατάρχονται ἐκ τῶν γειτονικῶν ἐπαρχιῶν τοῦ βασιλείου, καὶ οὗτοι θεωροῦσι τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἀκαδημίαν οὐχὶ ὡς τι αὐταρκὲς καὶ τέλειον διδασκῆριον, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς πρόδρομον διὰ τὰ πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας ἢ πρὸς διαμονὴν ἐν Παρίσις. Καὶ ἐν μὲν προτέροις χρόνοις οἱ ἐξ Ἑλλάδος φιλεπιστήμονες μετέβαινον ἐντεύθεν εἰς τὰ ἰταλικά πανεπιστήμια, εἰς Πάδουαν καὶ Πισαν, ἀλλὰ τῶρα ἡ φήμη τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης ἐταπεινώσε λίαν τὴν περὶ τῶν Ἱταλῶν ιδέαν. Ἀλλ' οἱ Ἑπτανήσιοι δὲν διαπνέονται ὑπεράγαν ὑπὸ τοῦ πρὸς τὸν βορρᾶν πόθου τούτου, ἀρκοῦνται δὲ διακούντες ἐν Κερκύρᾳ τὰ ἐν τῷ προγράμματι περιλαμβανόμενα μαθήματα, ὅπως κατόπιν διαβιώσωσιν ἐν τῇ πατρίδι νήσῳ ὡς ὑπάλληλοι, δικηγόροι ἢ ἱατροί. Ἐν αὐτοῖς εὗρον πολλοὺς μετ' ἀγάπης διατρίβοντας περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν τῶν Ἀγίων προστατῶν, λαλοῦντας εὐχερέστατα τὴν

ἀγγλικὴν καὶ ἔχοντας ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτῶν τὸν Σαϊκσπείρον, Βύρωνα, Βάλτερσκοττ, Σέλλεϋ, καὶ ἄλλους ἀνδρας τοῦ βρεττανικοῦ Παρνασσοῦ.

Σὺν τοῖς ἄλλοις ἐγνώρισα Κεφαλλῆνά τινα, προσνητὴ νεανίαν μεταβάντα ἐν τρυφερᾷ ἡλικίᾳ εἰς Ἀγγλίαν καὶ αὐτόθι ἀνατραφέντα, ἀλλ' ὅμως οὐδαμῶς ἐκ τούτου ἀποβαλόντα τὴν πρὸς τὴν γενέτειραν ἀφροσύνην. Μετὰ τούτου εἶχον συμφωνήσει νὰ διατρέξωμεν ἔφιπποι τὴν νῆσον ἐφ' ᾧ ἐξήλθομεν φαειρὰν τινα ἐαρινὴν πρωΐαν διὰ τῆς βασιλείου πύλης (Porta reale) ὅπως ἀναζητήσωμεν ἵππους. Ἐκεῖτο δ' ἐκεῖ οὐ μακρὸν ἐν τῷ βάθει κήπου καλύβη, ἐιδυλλιακῶς μικρὰ καὶ γραφικῶς ἐτοιμόμορφος, ὑπὲρ ἣν ἐρασιμῶς συνεάμπτοντο δύο ὑψηλαὶ καστανεαί, ἐλαφρῶς σειόμεναι ὑπὸ δροσερῶν ζεφύρων. Ὑπέρθεν δὲ τῆς βρουσκεποῦς στέγης, ἐφ' ἧς ἐκυμαίνοντο ποὺ καὶ ποὺ ἄνθη περικαλλῆ, ἐξηπλοῦτο κισσὸς εὐθαλὴς ποικίλα διαγράφων σχηματῖα καὶ διὰ μὲν τῆς ἐτέρας τῶν μυριοδακτύλων αὐτοῦ χειρῶν δραττόμενος τῶν ὑποσκιῶν κλάδων, διὰ δὲ τῆς κρεμαννυμένης κάτω τῆς ἐσχατιᾶς τῆς στέγης ἀπτόμενος ἀτμηελήτως τῶν ἀπὸ τῆς γῆς φυομένων λειρίων. Τὸ πᾶν ἐχλόαζε καὶ ἔθαλλε περὶ τὸν οἰκίσκον. Ὅπισθεν λοχμῶδους αἱμασιᾶς κιναρῶν ἠπλοῦντο κράμβαι θαλαραὶ· ἐδῶ μὲν ἔθαλλον νεαροὶ θρίδακες, ἐκεῖ δ' ἀπήστραπτε πολυποικίλος τάπης ἀνθέων καλλιχρόων, ἔνθα δὲ ἡ σκαπάνη δὲν ἔχει ἐργασθῇ, ἐφύοντο μύρτοι καὶ ῥοδαὶ καὶ ῥοδαὶ, ὑφ' ἧς ἐκρύπτοντο ἄνθη χαμαικεράσων· πέραν δ' ἀτάκτως ἐβλάστανον αἱ ἐλαταὶ μεστὰὶ ὀρίμων μελανῶν καρπῶν, διὰ δὲ τοῦ κήπου παντός ἔπνεεν ἡρεμαῖος ψίθυρος πρᾶων ἀνέμων καὶ ἤχει φαειρὸν κελάδημα τῶν πτηνῶν. Ἐστημεν ἐκεῖ μακρὸν καὶ ἐθεώμεθα, εὐφραϊνόμενοι ὅτε μὲν ἐπὶ τῇ θεᾷ ἄνθους τινός, ὅτε δ' ἐπὶ δένδρῳ, ἕως τέλους ἔφθασε πρὸς ἡμᾶς διὰ φυλλοσκεποῦς διαδρόμου ῥαδινὴ κόρη, φέρουσα ἐπὶ κεφαλῇς ἀρχαιοπρεπὴ ὑδρίαν οἶαν ἔφερον ἤδη αἱ γυναικες τῶν Φαιάκων. Μαθοῦσα δὲ τί ἐζητοῦμεν ἔθηκε κατὰ γῆς τὴν ὑδρίαν μειδιῶσα καὶ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ οἰκίσκου δύο εὐσῶμα ἱππάρια, κτήνη οὕτω κομψὰ ὥστε οὐδεὶς ἤθελε φαντασθῇ νὰ τὰ ζητήσῃ ὅπισθεν τῶν διερωγῶτων τοίχων τῆς πτωχικῆς ἐκείνης καλύβης. Ἐπειτα δ' ἐκόμισε εὐσταλὴ ἀγγλικὰ ἐφίππια παρέχοντα ἀνάπαυσιν, ἣν εἶχον κατ' ἀνάγκην λησμονήσει ἐν Ἑλλάδι, ἔνθα τὸ ἐφίππιον εὐρίσκεται ἐν ἀχρηστίᾳ, τοῦ ἱππέως ἐδραζομένου ἐπὶ ἐνοχλητικῶν τουρκικῶν σαγμάτων. Ἐπιβάντες δὲ τῶν ἱππῶν καὶ πλήξαντες αὐτοὺς ἐκινήσαμεν αὐτοὺς εἰς ταχὺν τριποδισμόν.

Ἀπὸ τῶν πυλῶν τῆς Κερκύρας ἄγουσι πρὸς ἀπάσας τὰς διευθύνσεις τῆς νήσου αἱ ἄρισται τῶν ὁδῶν, κατὰ τὴν γνώμην τῶν νησιωτῶν τὸ πο-

λυτιμότατον τῶν ἀγαθῶν ὅσα ὀφείλουσιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν προστασίαν. Ἐξελέξαμεν κατὰ πρῶτον τὴν ἄγουσαν πρὸς μικρὰν μονήν, κειμένην παρὰ τὴν ὁδὸν οὐ μικρὰν τῆς πόλεως, ἐν ᾗ καίται ἡ κόνις τοῦ κυβερνήτου Καποδιστρίου, ἣν οἱ συγγενεῖς του μετεκόμισαν ἐκ Ναυπλίας. Ἀκούσας τοῦ κτύπου ἡμῶν ἠνέφξε τὴν θύραν μοναχός τις, καὶ εἰσῆλθοντες εἰς στενὴν αὐλήν, περιστοιχίζομένην ὑπὸ τοίχων καταρρέοντων καὶ σκιαζομένην ὑπ' ὀλίγων πυκνοφύλων δένδρων. Μικρὸν ἐκκλησιδίων πρόσκειται τῷ ἡρέμῳ τούτῳ χώρῳ, ὀλίγον τι μόνον φωτιζόμενον, ψυχρόν, καλοῦν εἰς προσευχήν. Ὅπισθεν δὲ τοῦ ἁγίου βήματος ἐν φωτεινότερῳ παρεκκλησίῳ καίται ὁ τάφος ὃν ἐζητοῦμεν, παρ' αὐτῷ δ' ἄλλος κρύπτων τὰ ὀστέα ἐτέρου πρότερον θανόντος μέλους τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ὁ τοῦ κυβερνήτου ἀποτελεῖται ἐκ λίθου ἀπλοῦ, λευκοῦ, ὀρθίου, ἐφ' οὗ εἶνε ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνομά του.

Ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ἱππηλασίαν. Συνηντῶμεν πολλοὺς χωρικοὺς, ἄνδρας ἡλιοκαεῖς, λιποσάρχους, μετρίους τὸ ἀνάστημα, κομίζοντας εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ τῶν ὄνων αὐτῶν ἐν ἀσκήσιν τραγέοις ἔλαιον ὑπ' αὐτῶν ἐκπιεσθέν. Ἐφ' ὅσον δ' ἀπεμακρυνόμεθα ἀπὸ τῆς πόλεως, τόσῳ σπανιώτεροι ἐγίνοντο οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τόσῳ ὥραιότερα ἡ χώρα.

Κατηυθύνθημεν δὲ τὴν πρὸς τὰ ὄρη καὶ εὐρέθημεν μετ' οὐ πολὺ ἐπ' ἀνωφερείας, καὶ δὴ ἐπὶ λεωφόρῳ ἐνούσης τὴν πρωτεύουσιν μετὰ τῶν χωρίων τῆς δυτικῆς ἀκτῆς καὶ ἀγούσης διὰ τῶν ὁρέων ἅτινα διασχίζουσι τὴν νῆσον κατὰ μῆκος. Ἡ ὁδὸς ἀνῆρχετο ὀφιοειδῆς διὰ πολλῶν στροφῶν, ὅτε μὲν βαίνουσα παρ' εὐύδρους λειμῶνας, ὅτε δὲ παρὰ κήπους δένδρων ὀπωροφόρων, παρ' ἀμπελοφυτείας καὶ χλοοσκεπείας ἀγροτικούς οἰκίσκους, ἕως ἐφθάσαμεν εἰς δίκαιθρον δάσος δένδρων, ἐν ᾧ συνυφαίνοντο αἱ κυμαίνόμεναι κορυφαὶ ὑψηλά, ὑπερθεῖν τῶν ἡμετέρων κεφαλῶν, εἰς τάπητα διαφανῆ. Ἐβραδύναμεν τὴν πορείαν· ὁ ψυχρὸς τοῦ δάσους ἀήρ ἦτο ζωογόνος. Ἡ τέρψις ἐπὶ τῷ ψιθύρῳ, ὃν προκαλεῖ κινούμενος ἄνωθεν ἡμῶν ὁ οὐρανὸς τοῦ φυλλώματος, εἶνε ἐθνικὸν αἶσθημα τῶν Τευτόνων. Ἡμεῖν δὲ μακάριος αἰσθανόμενος καὶ πάλιν ἤδη τὴν τοιαύτην φρικίαν.

Τέλος ἐξῆλθοντες ἐκ τῶν εὐηνέμων ἐκείνων στῶν τῶν δένδρων ἀναβάντες δ' ἔτι μικρὸν ἕστημεν, ἔχοντες ὀπισθεν ἡμῶν βράχον ἀποτόμως ἀνωφερῆ. Ἐῖχομεν φθάσει ἐπὶ τῆς ἀκρωρείας καὶ ἀπηλαύομεν θεᾶς ὑπερφυοῦς. Πρὸς δυσμὰς ἔκειτο τὸ Ἰόνιον πέλαγος, γαληναῖον, ἀχανές· μόνον κατὰ τὰ πέρατα τοῦ ὀρίζοντος ἐφαίνετο ἀμαυρὰ κυανῇ λαρίς, ὡς νεφύδιον ἐν τῇ δύσει, καὶ ἦτο ἡ Ἰταλία. Πρὸ ἡμῶν δὲ τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου, ὄρη καὶ κοιλάδες, τὰ πάντα χλοερὰ καὶ ὑλομανοῦντα, οἶκοι λευκοί, χωρία καὶ πύργοι ἐσπαρμέ-

νοι ἐν μέσῳ τῶν φυλλωμάτων. Ὑψηλὰ κυπάρισσοι ἐξεῖχον διὰ μέσου ὡς μιναρέδες ἐγγὺς γιγαντιαίων θόλων δένδρων, ἐπεχόντων τόπων τζαμίων· ἐπὶ βράχων ἀπορρώγων ἴσαντο ἐρημοκκλησία ἐν θέσει παραβόλῃ· ἐπέκεινα δὲ πάλιν ἡ θάλασσα καὶ προσέχουσαι νῆσοι. Πρὸς δ' ἀνατολὰς μεταξὺ τοῦ βαθυχρόου πελάγους τῶν δένδρων καὶ τῶν ἀποστιλβόντων ὑδάτων τοῦ πορθμοῦ ἀνεδύετο ἡ Κέρκυρα, περιβαλλομένη ὑπὸ τειχῶν, προχωμάτων καὶ πύργων, ἐχόντων φαῖαν, μεσαιωνικὴν καὶ ἐπίσημον τὴν ὄψιν. Ἐκεῖθεν δὲ τοῦ στενοῦ ἔκειντο τὰ γλαυκὰ τῆς Ἀλβανίας ὄρη, ἄνω καὶ κάτω, ἐφ' ὅσον ἐξικνεῖτο ὁ ὀρθαλμός. Καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὑψοῦτο ὁ ἀνέφελος τοῦ οὐρανοῦ θόλος.

Ἐκεῖ ἕστημεν μακρὸν καὶ θεωώμεθα. Ἡ μὲν θάλασσα ἔβαλεν ἡμᾶς διὰ τοῦ γαληναίου μεγαλείου τοῦ ἀχανοῦς αὐτῆς, ἡ δὲ γῆ προσεῖλκυεν ἡμᾶς διὰ τοῦ μυριοφύλου πλήθους ἐρασμίων καὶ μεγαλοπρεπῶν πλασμάτων. Πόσον καλὸν εἶνε, ἐσκεπτόμην, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῶν πεδιάδων καὶ δρυμῶν ἀγνοοῦσιν ὅποσον λαμπρὸς εἶνε ὁ κόσμος· ἄλλως θ' ἀπέθνησκον ἐκ τοῦ πόθου ἢ θὰ ἤρχιζεν ἐκ νέου μετανάστευσις τῶν λαῶν!

Μετ' οὐ πολὺ ἐφθάσαμεν εἰς χωρίον κείμενον ἐν γραφικῇ θέσει. Ἐκκλησία τις καὶ ἀξιολόγα τινα ἀλλὰ καταρρέοντα κτίρια ἐκ τῶν χρόνων τῆς Βενετοκρατίας, παραδόξως ἐπικεχρισμένα, ἔκειντο ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀγορᾷ, ἐξ ἧς ἀφωρμῶντο διάφοροι ἀνώμαλοι δρομῖκοι κατεχόμενοι ὑπὸ πτωχικῶν οἰκίσκων. Τινὲς αὐτῶν ἀνερχόντων ἐπ' ἀλλήλους κατὰ τοῦ βράχου, ὅστις ὑψοῦτο ἄνωθεν τοῦ ἐτέρου τοῦ χωρίου, ἀλλ' ἅπαντες εἶχον πλούσιον πράσινον περιθώριον, πολλοὶ δ' ἔκειντο ἐν μέσῳ βαθείας σκιᾶς ὡς ἤδη τινὲς μεσοῦντος τοῦ δρόμου ἐν τῷ δάσει. Ἐρχίσταμεν νὰ διψώμεν, διὸ ἀφιππεύσαμεν πρὸ τινος καπηλείου, οὗ ὁ κύριος ἐδείκνυνεν εἰλικρινῇ χαρὰν βλέπων παρ' αὐτῷ πάλιν ξένους φραγγοφορεμένους. Ἡ γὰρ δ' ἡμᾶς μετὰ πολλῶν δειγμάτων σεβασμοῦ εἰς τὸ καπηλεῖόν του, συγκείμενον ἐκ χθαμαλοῦ πρὸς τὴν ὁδὸν ἀνοιχτοῦ δωματίου, ἐν ᾧ παμμεγέθεις πίθοι οἶνου ἴσαντο ἐπὶ ξυλίων ὀκριθάντων. Τὸ ἔδαφος ἦτο ἀσανίδωτον, ἐπὶ δὲ τῶν τοίχων ἦσαν ἐπικεκολλημέναι μεγάλαι εἰκόνες παριστάνουσαι τὰς πράξεις τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ οἶνος ἦτο καλός, οὕτως ὥστε ἐπίομεν πολλῶν πλείονα ἢ ὅσον προϋτιθέμεθα. Τοῦτο ἤρρεσεν εἰς τὸν οἶνοπώλην, ὅστις τοῦτο ἰδὼν ἔφερε καὶ ἄλλα τραγάλια, ἥτοι καλὸν τυρόν, καλὰς ἐλαίας καὶ εὐγευστον λευκὸν ἄρτον. Πρὸς δὲ ἡγωνίζετο διὰ παντός τρόπου νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ διάθεσιν. Ἰδίως δ' ἔχαιρε βλέπων ὅτι ἐπιτυχῶς ἐλαλοῦμεν τὴν ἐγχώριον γλῶσσαν, διὸ καὶ ἠπόρει λίαν ἀκούων ἡμᾶς συνομιλοῦντας ἀγγλιστί. Τέλος δ' ἔλυσε τὸ ζήτημα φανταζόμενος ὅτι πιθανῶς διετρίψκαμεν μὲν πολλὰ ἔτη ἐν Ἀγγλίᾳ,

ἀλλ' εἴμεθα ὅμως Κερκυραῖοι, καθότι κατ' αὐτὸν οὐδεὶς τῶν ἐκ γενετῆς Ἀγγλων κατώρθωσε νὰ ἐκμάθῃ τὴν ἑλληνικὴν. Ἡμεῖς δ' ἐβεβαιώσαμεν αὐτὸν ὅτι ἐπιτυχῶς ἐμάντευσε τὸ διάγραμμα τῆς ἡμετέρας βιογραφίας, τοῦθ' ὅπερ ἦτο περίπου καὶ ἀληθὲς περὶ τοῦ συνοδοιπόρου μου. Πληρώσαντες δὲ δι' ὀλίγων ὁβολῶν τὰς συμποτικὰς δαπάνας, αἵτινες θ' ἀνῆρχοντο πιθανῶς εἰς πολλὰ σελίνια, ἂν μὴ ἐβοήθει ἡμᾶς ἡ ὑποτιθεμένη ὁμογένεια, ἐπέβημεν καὶ πάλιν τῶν ἵππων, ἠὲ χαριστήσαμεν τὸν κάπηλον καλέσαντα ἡμᾶς νὰ τιμῶμεν αὐτὸν συχνάκις διὰ τῆς ἡμετέρας ἐπισκέψεως, καὶ προέβημεν περὶ τέρω.

(Ἐπεταί τὸ τέλος.)

**Λ.

ΟΙ ΑΝΔΡΑΠΟΔΙΣΤΑΙ

Εὐρισκόμενος ἐν Σενναῦρ εἶδον ἰδίους ὄμμασι πωλουμένους ἐν τῇ ἀγορᾷ πλείονας τῶν δισχιλίων δούλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Οἱ τὸ ἐμπόριον τῶν αὐτῶν τούτων διενεργοῦντες οὐ μόνον οὐδόλως ἀνησυχοῦν διὰ τὸ μυστῆρον αὐτῶν ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἐπροστατεύοντο ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἀστυνομίας, τῆς ὁποίας τὰ ὄργανα ἐπανέφερον εἰς τοὺς κυρίους τῶν τοὺς ἀποδιδράσκοντας δούλους. Ὁ δὲ στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς πόλεως, ἵνα μὴ καταλίπῃ ἐν ἀχρηστίᾳ τὸν ὑπὸ τῶν αἰγυπτίων προκατόχων του καθιερωθέντα νόμον, εἰσέπραττεν ἀναγκαστικῶς ἐν τάλληρον δι' ἑκάστον ἔφηβον δούλον, καὶ ἡμισυ τάλληρον δι' ἑκάστον παιδίον. Τὸ ἐντιμὸν τοῦτο ἐμπόριον ἀπέφερεν εἰς αὐτὸν ἑτησίαν πρόσοδον ἑκατοντακισχιλίων δραχμῶν.

Ἡ πρακτικότης χαρακτηρίζει αἰείποτε τὸν Ἀγγλον. Μὲ διεβεβαίωσαν μάλιστα ὅτι ὡς προνοητικὸς ἄνθρωπος ὁ διοικητὴς ἐφρόντιζεν ἐπιτηδείως νὰ καθιστᾷ ἐτι καρποφόρον τὴν παχεῖαν αὐτοῦ πρόσοδον, ἀγοράζων δούλους δι' ἴδιον λογαριασμόν καὶ μεταπωλῶν αὐτοὺς εἰς διαφόρους ἀγορὰς τοῦ Σουδάν.

Οὐδὲ πρέπει τις νὰ πιστεύῃ ὅτι κατηργήθη ἡ δουλεία ἐν Κερκούμ. Ἀπηγορεύθησαν μόνον αἱ μεγάλαι ἀγοραὶ τῶν μαύρων, τῶν ὁποίων ἄλλοτε ἦτο ἔδρα ἢ ἐν λόγῳ πόλις. Ἐπετρέπετο εἰς ἑκάστον ὅχι μόνον νὰ ἔχῃ δούλους, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀγοράζῃ τοιοῦτους ἐξωθεν καὶ νὰ τοὺς μεταφέρῃ παρ' ἑαυτοῦ, ὅσους δήποτε τὸν ἀριθμόν. Ἀπαξ μετενεχθέντες ἐν ἰδιωτικῷ οἰκήματι, μετεπωλούντο, ἀντηλλάσσοντο, χωρὶς νὰ διαταράσσονται τὸ παράπαν οἱ διενεργοῦντες τὰς τοιαύτας συναλλαγὰς.

Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς αἰσχρᾶς ταύτης ἐμπο-

ρίας, ἐντελῶς εἰκονικὴ καὶ διαταχθεῖσα μόνον καὶ μόνον πρὸς καθυσχύασιν τῶν φιλανθρώπων Εὐρωπαϊῶν, ἔσχεν ὡς μοναδικὸν ἀποτέλεσμα τὴν ἀντικατάστασιν τῶν δημοσίων διὰ τῶν ἰδιωτικῶν ἀγορῶν.

Δίκαιον εἶνε νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ κατάργησις τῆς δουλείας ἐν Σουδάν εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατος. Ἡ κοινωνικὴ κατάστασις τοῦ τόπου βασιζέται πᾶσα ἐπὶ τῆς παναρχαίας ταύτης συνηθείας, ἥτις εἶνε καθιερωμένη ὑπὸ τοῦ Κορανίου, καὶ οἱ πρακτικώτατοι Ἀγγλοι γινώσκουσιν ὅτι ἐν γένει δὲν δύνανται νὰ μεταβληθῶσι βίτικῶς τὰ ἥθη, αἱ ἔξεις, αἱ προλήψεις ὁλοκλήρου λαοῦ δι' ἁπλοῦ θεσπίσματος, πρὸ πάντων ὅταν εἶνε μουσουλμανικὸς ὁ λαὸς οὗτος, καὶ ἡ συνηθεῖα τὴν ὁποίαν θέλουσι νὰ προγράψωσιν ἐπιβάλλεται ἐκ τῆς θρησκείας.

Ἐν Σουδάν ἔνθα ὁ ἐλεύθερος ἄνθρωπος ἀτιμάζεται ἐργαζόμενος καὶ μάλιστα μεταπίπτει εἰς τὴν τάξιν τῶν δούλων, ἤθελεν εἶναι χιμαϊρικὴ ἢ πάλιν ἐναντίον παρομοίων ἡθῶν.

Ἀναχωροῦντες ἀπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Σενναῦρ ἐπορεύθημεν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἀγορᾶς τῶν δούλων. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀφθονία ἐξ αὐτῶν οἱ δυστυχεῖς ἀνῆρχοντο εἰς πολλὰς χιλιάδας, διηρημένοι εἰς τόσους ὁμίλους ὅσοι καὶ οἱ κτήτορες αὐτῶν. Τοὺς εἶχομεν ἰδεῖν τὴν προτεραίαν, ἀλλὰ μικρόθεν, κατὰ συνέπειαν δὲ δὲν εἶχομεν δυνηθῆ νὰ λάβωμεν ἀκριβὴ ἰδέαν περὶ τῆς κακαστάσεως τῶν.

Οἱ σωματέμποροι εἶχον διαίρεσει τὸ ἀνθρώπινον ποῖμιον εἰς διάφορα τμήματα, κατὰ τὸ φύλον, τὴν ἡλικίαν, τὴν ρώμην, καὶ τὸ κάλλος· οἱ μᾶλλον τιμώμενοι ἦσαν οἱ διὰ τὰ χαρέμια προωρισμένοι νεανίσκοι καὶ νεάνιδες, ἀλλ' αἱ τιμαὶ αὐτῶν παραλλάσσουσι συνεχῶς ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῶν τελουμένων ἀγοραπωλησιῶν.

Οὕτω καθ' ἃς στιγμὰς εὐρισκόμεθα ἐν Σενναῦρ, νέαι κόρραι δεκατεσσάρων ἕως δεκαεῖς ἔτων ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Νουβά, λαοῦ ἔνθα αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὸ κανονικὸν καὶ ἐπιβάλλον σχῆμα τῶν Κιρκασίων καὶ δύνανται ἐν γένει νὰ ληφθῶσιν ὡς πρότυπα πλαστικῆς ὠραιότητος ἐτιμῶντος εἰκοσιν ἕως εἰκοσιπέντε ταλλήρων, ἐν ᾧ εἰς ἄλλας ἐποχὰς τοῦ ἔτους, καθ' ἃς ἡ ἀγορὰ εἶνε ὀλιγώτερον πολυπληθὲς, εἶνε διπλασία ἢ ἄξια τῶν. Ἡ παρθενία τῶν προστατεύεται φυσικῶς διὰ λίαν παρὰδόξου συνηθείας ὡς χρήσει ἐντισι τῶν χωρῶν τοῦ Σουδάν, περὶ τῆς ὁποίας ὅμως δυσχερέστατον εἶνε νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα πληροφορίας. Ῥωμαλεοὶ ἐργάται ἱκανοὶ νὰ ὑπηρετήσωσι μὲγάλως τὴν γεωργίαν μόλις ἔφθανον τὰ 15—16 τάλληρα, τὰ δὲ παιδία κατὰ μέσον ὅρον 8—12 τάλληρα, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι αἱ τιμαὶ αὗται χωροῦσιν ἀπαύστως ὑφύμεναι, καθ' ὅσον οἱ ἀγοράζοντες ἐν Σενναῦρ τοὺς